

## ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои диссертациони 6D.KOA-123-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба диссертатсияи Сафарзода Эҳсон дар мавзӯи «Масъалаҳои сиёсӣ дар публицистикаи Садриддин Айнӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ

Таҳқиқоти диссертациони Сафарзода Эҳсон ба яке аз мавзӯҳои муҳимми замони муосир – баррасии масъалаҳои сиёсӣ дар публицистикаи Садриддин Айнӣ бахшида шудааст.

Устод Айнӣ дар таърихи публицистикаи тоҷик, хусусан, публицистикаи матбуотӣ на танҳо бо саромадӣ ва пешоҳангӣ, балки бо муносибати таҳлилу иҷтимоӣ, назари фарох, ҷаҳонбинии васеъ, мавқеи сиёсӣ ва шаҳрвандии худ фарқ мекунад. Ӯ аз зумраи поягузори публицистикаи матбуотӣ аст, ки бо фаъолияти гуногунҷабҳаи худ дар ташаккули афкори иҷтимоии замони нав, тарғиби ғояҳои пешқадами замон, баланд бардоштани худшиносӣ худогоҳии мардум, баррасии арзишҳои таърихӣ миллӣ ва амсоли инҳо нақши бориз доранд.

Публицистикаи С. Айнӣ аз нигоҳи мавзӯ ва жанр гуногун доманадор бошад ҳам, аз назари мавқеъ ва мароми муаллиф як аст. Дар ағлаби матолиби публицистии ӯ тафсиلى фикр ва таҳлиلى маърифатии моҳияти масъалаҳо бартарӣ дорад. Ин ҷиҳатҳо ба публицистикаи устод руҳи сиёсӣ мебахшад. Сиёсат дар публицистикаи С. Айнӣ дар ду маврид ба мушоҳида мерасад: Якум, ҳангоми баррасии масъалаҳои байналхалқӣ, ки бевосита шакл мегирад. Дуюм, ҳинни баррасии масъалаҳои гуногун, ки руҳи сиёсӣ бавосита зухур меёбад. Дар мавриди дуюм, сиёсат ҳадаф ва ормони иҷтимоӣ миллӣ аст, ки муаллиф дар татбиқи он мекӯшад. Дар публицистикаи С. Айнӣ ҳолати дуюм афзалият дорад. Ба ин мазмун, мавзӯи кори диссертациони Сафарзода Эҳсон аз нигоҳи интиҳоб муҳим ва аҳамиятнок аст.

Навгони илмӣ диссертатсия дар он зоҳир меёбад, ки дар он нахустин маротиба ба таври нисбатан фарогир публицистикаи сиёсии С. Айнӣ, бо дарназардошти вежаҳои мавзӯӣ, ҳадафу маром, шеваи муносибат, тарзи таҳлилу баррасӣ ва мисли ин паҷуҳиш гардидааст. Муҳаққиқ дар асоси омӯзиши сарчашмаҳои илмӣ таърихӣ заминаҳои таърихӣ ва иҷтимоӣ пайдоишу ташаккул, марҳалаҳои рушди публицистикаи сиёсии тоҷик, хусусиятҳои он дар ибтидои асри XX,

нақши матбуоти даврӣ дар ташаккули афкори сиёсӣ, инчунин, хусусиятҳои сохторӣ, жанрӣ ва услубии публитсистикаи сиёсии устод Айниро муайян намуда, ҷойгоҳ ва нақши ӯро дар ташаккулу рушди публитсистикаи сиёсии тоҷик мушаххас кардааст. Ҳамзамон, дар диссертатсия хулосаҳои бозғатимод ва тавсияҳои мушаххаси дорои аҳаммияти назариявӣю концептуалӣ пешниҳод гардидаанд.

Маводди диссертатсия ва дастовардҳои илмӣ таҳқиқ дорои ҷанбаи таърихӣ, усулӣ ва муҳтавоӣ буда, натиҷаҳои ҳосилшуда имкон медиҳад, ки омилҳои зухури публитсистикаи сиёсии тоҷик, асосҳои назариявии публитсистикаи сиёсӣ, роҳу василаҳои инъикос ва баррасии масъалаҳои сиёсӣ, нақш ва мавқеи устод Айнӣ дар дарку маърифати воқеаҳои сиёсӣ ва шарҳу тафсили онҳо, мавқеи мавзӯҳои сиёсӣ дар публитсистикаи ӯ, муносибати сиёсии муаллиф дар баррасии масъалаҳои муҳими замон, қорбурди аносири жанрӣ дар инъикоси масъалаҳои сиёсӣ ва ормонҳои иҷтимоӣ муайян карда шавад. Дар таҳқиқу баррасии ин ҷиҳатҳо диссертант ба методҳои таҳлили таърихӣ, анъанавӣ ва муқоисавӣ таъя намудааст.

Хулосаву натиҷаҳои диссертатсия барои шинохти амиқи моҳият ва хусусиятҳои публитсистикаи сиёсӣ заминаи мусоид гузошта, вазифа, рисолат ва нақши онро дар ҷомеаи муосир дар асоси таҳлили осори публитсистии устод Садриддин Айнӣ бозгӯ менамоянд.

Диссертатсия ва автореферати Сафарзода Эҳсон дар мавзуи «Масъалаҳои сиёсӣ дар публитсистикаи Садриддин Айнӣ» ҷиҳати дифоъ дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-123-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мувофиқат мекунад.

Мавзӯ ва мазмунӣ таҳқиқи диссертатсионӣ бо шиносномаи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ мувофиқат менамояд.

Муҳтавои асосии диссертатсия дар 2 монография, 27 мақолаи илмӣ, аз ҷумла, 15 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд, ки мазмуну моҳияти таҳқиқро бозгӯ мекунанд. Мақолаҳои илмӣ нашршуда ва теъдоди маводди ҷопшуда ба бандҳои 34 ва 35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунад.

Автореферати диссертатсия (гунаи тоҷикӣ ва русӣ) фарогири мазмуну муҳтавои диссертатсия мебошад. Дар диссертатсияи доктории Сафарзода Эҳсон истифодаи мавод бидуни ишора ба муаллиф ё маъхаз

ба назар намерасад. Ин аз риоя шудани банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

Таҳқиқи диссертатсионии мазкур аз муқаддима, панҷ боб, сенздаҳ фасл, хулоса, тавсияҳои оид ба истифодаи амалии таҳқиқ, рӯйхати адабиёт ва сарчашма иборат аст.

Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои мазмун ва мантиқи ягонаи дохилӣ мебошад.

Натиҷа ва нуктаҳои илмӣ барои Ҷимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо таҳлилҳо, озмоишҳо, дурустии маълумот, ҳаҷми кофии маводди диссертатсия ва мақолаҳо собит карда шудааст. Хулосаву тавсияҳо ба таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқи назариявӣ ва амалӣ асос ёфтааст.

Вобаста ба ин комиссияи экспертӣ ба ҷунин хулоса омад, ки диссертатсияи доктории Сафарзода Эҳсон дар мавзӯи «Масъалаҳои сиёсӣ дар публитсистикаи Садриддин Айнӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ пешниҳод кардан мумкин аст.

Комиссияи экспертӣ дар асоси банди 60-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи доктории Сафарзода Эҳсон дар мавзӯи «Масъалаҳои сиёсӣ дар осори публитсистии Садриддин Айнӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-123-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба тариқи овоздиҳии ошкоро ба Ҷимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муаххикони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон бо ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ мувофиқатдоранд, ба ҳайси муқарризи расмӣ пешниҳод менамояд:

– **Афсаҳзод Аббос Аълоҳон** – доктори илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи медиакоммуникатсияи факултети филологияи рус, журналистика ва медиатеологияҳои Муассисаи таълимии байнидавлатии маълумоти олии «Донишгоҳи (славянӣ) Россия ва Тоҷикистон»;

– Саидмурод Хочазод – доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикӣ Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ;

– Хасанова Тахмина Гаюровна – доктори илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи лингвистикаи Филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. Ломоносов дар шаҳри Душанбе.

3. Ба сифати муассисаи пешбар **Муассисаи давлатии таълимии «Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода»** пешниҳод мешавад.

4. Барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳукуки дастнавис ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

**Раиси комиссияи эксперти:**

доктори илмҳои филологӣ,  
узви шӯрои диссертатсионӣ



Муродӣ М. Б.

**Аъзои комиссияи эксперти:**

доктори илмҳои филологӣ,  
узви шӯрои диссертатсионӣ



Бозорзода Н. Ш.

доктори илмҳои филологӣ,  
узви шӯрои диссертатсионӣ



Ҷураева М. Р.

«29» 08 соли 2026